Вх. № 6-2/07.09.2011 г.

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Румен Петров Владимиров, член на научното жури за присъждане на образователната и научна степен „доктор" на Гергана Михайлова Андонова – асистент по наказателно право в ПИФ на ЮЗУ „Неофит Рилски" – Благоевград,

Относно дисертационния труд „Документната измама по Наказателния кодекс на Република България".

I.Биографични данни за кандидата.

Гергана Андонова е родена през 1980г. в Благоевград. Завършва с отличие средно образование през 1998г. и ПИФ на ЮЗУ „Н.Рилски", също с отличен успех. След придобиване на юридическа правоспособност и след спечелен конкурс е назначена за юрисконсулт на РИОКОЗ – Благоевград, където работи малко повече от година – от м. 09. 2005г. до м. 11. на 2006г. Междувременно се явява на обявен конкурс за асистент по наказателно право, който издържа успешно и от м. 12.2006 г. е назначена в ПИФ на ЮЗУ „Н.Рилски", т.е. завръща се във факултета, който е завършила, но вече като преподавател. От тогава и досега провежда със студентите семинарни упражнения по наказателно право, а от 2007г. са и възложени упражнения и по наказателен процес. По късно, през 2010 г. води семинари по дисциплината „Правна закрила на детето", а година преди това обучава чуждестранни кандидат-студенти по правна и лингвистична терминология.

През 2008г. Гергана Андонова е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка с тема на дисертацията „Документната измама по НК на РБ". За научен ръководител е назначен проф. д-р Румен Владимиров. В рамките на тригодишния срок е взела отлично докторантските минимуми и е изпълнила всички други изисквания на обучението.

Наред с преподавателската и работата по дисертационния труд, тя е участвала и в научната дейност на катедра ППНПМ, към която се числи и на факултета като цяло. Публикувала е няколко научни статии по изследваната проблематика в бюлетина на асоциацията на прокурорите, в сп. „Международна политика", в Сб. „Научни изследвания" на факултета и др. Участвала е и различни конференции у нас и в чужбина, в това число и в международна конференция на тема „Конституцията като основа на правната система на държавата в XXI век", проведена през м. 10. 2008г. в Москва, където е изнесла научен доклад.

Гергана Андонова е омъжена и има едно дете. Тя владее два чужди езика – руски и английски на добро равнище.

II. Общо описание на дисертационния труд.

Дисертационният труд и необходимите съпътстстващи го материали дават основание за законосъобразно протичане на процедурата по защита. Конкретно приложен е автореферат и декларация за оригиналност. Налице са също и справки за приносите, както и за четири броя публикации - статии по темата на дисертацията.

Дисертационният труд „Документната измама по НК на РБ" е в обем от 281 страници и има класическа структура. Състои се от увод, три глави и заключение. Главите съдържат параграфи, а накрая на труда е посочена използваната литература, която включва 127 заглавия, от които 37 на латиница. Впечатляват позоваванията под линия, които са около 480. Като цяло, самата тема е достатъчно сериозно предизвикателство за изследване, защото се отнася до едно от най-сложните и трудни престъпления по НК на РБ.

В **увода** на дисертационния труд са разгледани общи въпроси на документната измама – исторически преглед на появата на това съвременно престъпление, породило се вследствие развитието на икономическите отношения, породили симбиоза между класическата измама и документните престъпления. В контекста на другите престъпления против собствеността се дава накратко същността на измамливото поведение, включително като се съпоставя с третирането му в наказателното законодателство на САЩ. Накрая се прави извода, че измамливото поведение е често срещан факт от действителността, който се институционализира от правото, чрез отразяване на многобройните му проявления в различни сфери на обществения живот.

Глава първа на дисертацията е озаглавена „Обща характеристика на документната измама". В нейния първи параграф се дава хронологията на създаването и развитието на съставите на това престъпление, като своеобразно творение на българския законодател. За целта е направен съответен преглед на уредбата във всички действали български наказателни закони.

На съществения проблем за разграничаване на престъпната измама от не престъпната т.нар. „гражданска измама" е посветено съдържанието на параграф втори, където се два белега. Самото разграничаване има изключително значение за прокурорско-следствената и съдебната практика.

Глава втора носи названието „Състави на документната измама" и сама по себе си говори за разглежданата проблематика. В отделен параграф се полемично се изяснява, че н чл. 212, ал. 1 и ал. 2 се съдържат два основни състава, а не две отделни престъпления. Наред с това авторът се спира и на другия структурен елемент на престъплението, който е свързан с нарушаване на системата на документирането, като метод на неговото извършване. Особено интересно е поднесено изложението за електронния документ, който представлява една съвременна и усъвършенствана форма (основана на техническия прогрес) за съхраняване на информацията. В отделна точка е коментирано използването на правната фикция „електронен документ" , за да се преодолее изискването всеки документ де има писмена форма.

По-нататък също в отделни точки се обръща внимание на някои особености на документната измама, които допълнително затрудняват нейното възприемане и практическо използване, а именно, че е конструирана като съставно престъпление, което най-често се проявява и като продължавано. Обърнато е внимание и на особеностите на опита към това усложнено престъпление.

В отделни параграфи втори и трети на гл. втора подробно и обстойно се анализират основните, както и квалифицираните и привилегированите състави на документната измама.Накрая в параграф четвърти е направен сравнително правен преглед на съставите на престъплението с уредбата в руското наказателно право.

В последната **глава трета** се разглежда връзката на документната измама с други основни видове криминализирано измамливо поведение – данъчна измама, митническа измама и компютърна измама. Направени са интересни съпоставки и заключения, които са от значение, както за теорията, така и за съдебната практика.

Накрая, в **заключението** се отбелязва, че в условията на пазарна икономика се увеличава относителния дял на документната измама в РБ. За успешно противодействие се предлага известно увеличаване на законовия и съдебния укор, както и извън наказателно правни средства за превенция.

III. Приносни моменти и критични бележки.

Преди всичко трябва изрично да се отбележи, че в дисертационния труд се съдържат редица приноси или приносни моменти. Някои бяха споменати в хода на предходното изложение. Затова тук ще бъдат маркирани само най-важните и съществени те от тях.

1. Трудът е **първото цялостно, пълно и задълбочено изследване** на документната измама, като са положени огромни усилия за проучване на източниците и за написване на монографията;

2. Определен принос има изложението относно **електронния документ**;

3. Приносни моменти се установяват при разглеждане на обективната и субективната страна на **съставите** на документната измама – за деянието, за користната цел и др. включително и анализа на **стимулиращата норма** за последващо връщане или заместване на предмета;

4. Трябва да се споменат и подробните **съпоставки** с другите видове измама – данъчна, митническа и компютърна, като се акцентира върху общата им измамническа същност. Тези съпоставки освен теоретическо значение, биха имали и определени практически ползи за квалификация и наказване на съответното конкретно поведение;

5. Приносен момент представлява и **предложението де леге ференда** за законово определяне на критериите за „големи размери" и „особено големи размери", като се изхожда от равностойността на предмета в парична сума, а не в брой минимални работни заплати, каквито критерии от 1998г.е въвел ВКС.

На фона на общата положителна оценка за качествата на труда, биха могли да се отправят и някои общи или конкретни критични бележки за неговото подобряване, с оглед бъдещото му издаване.

1. Въпреки че съдържанието е многократно редактирано, все още има какво да се желае.Препоръчвам да се направи отново цялостна **редакция,** за да се отстранят някои повторения, неясноти и неточности;

2. Наред с това препоръчвам дозирано разширяване и задълбочаване, за да се намерят **нови проблеми или нюанси**, които да обогатят монографията. Може да се направи съпоставяне на документната измама с други подобни измамливи посегателства, например с някои от формите на умишления банкрут.

В заключение, на базата на посоченото до тук считам, че Гергана Михайлова Андонова и изпълнила всички изисквания и давам категорична ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА за получаване на образователната и научна степен „Доктор".

10.09.2011г.
Г. София

С уважение : ……
(проф.д-р Р.Владимиров)